

על מה הורגים ועל מה נהרגים?

אריה ארנון

השאלה הקיומית "על מה הורגים ועל מה נהרגים" מרחפת בחלל בעוצמה מחודשת. האם זו מלחמת קיום? המשך למלחמת העצמאות? ואם כן, יאמרו אומרי ההן, התשובה ברורה והשאלה כמעט לא לגיטימית. או אולי יתכן וזו אינה מלחמת קיום ואפשר להפסיקה? מדוע החל בשנתה הרביעית של המלחמה ויכוח בין תומכי ההתנתקות ומתנגדיה בממשלה? ואולי יש חלופה נוספת, דרך שלישית?

שלוש חלופות יסודיות עומדות כבר קרוב לארבע שנים בפני ממשלת ישראל: לא לזוז ולהילחם עד להכרעת האויב; להיערך מחדש, במה שמכונה התנתקות חד צדדית, ואז להמשיך בלחימה עד להכרעה; או לחזור ולנסות להגיע להסדר.

ממשלת ישראל כולה ובוודאי העומד בראשה תמכו, עם כל הימין הישראלי, בחלופה הראשונה. זו קראה "לתת לצה"ל לנצח". לחימה עד להכרעה. להכרעה היה פירוש ברור: "ויתור" של הפלסטינים על מדינה של ממש. מדינה שיש לה ריבונות, גם אם מוגבלת בפירוז מסוים, השולטת על גבולותיה בכל המובנים האחרים. הם הסבירו לנו במשך שלוש שנים כי אין חלופה אחרת, כי ברק כבר ניסה וגילה כי "אין פרטנר". כי צעד חד צדדי הוא פרס לטרור. ההחלטה של שרון ואולמרט לשנות עמדתם ולצדד לפתע בחלופה השנייה, החד צדדית, הפתיעה רבים. הסיבות לשינוי בדעתם חשובות ומעניינות. אולמרט למשל מציע מתווה דומה מאד לזה שברק מציע עכשיו: לצאת מכ 80% מהשטח אך להשאיר את הגבולות החיצוניים וירושלים השלמה ועוד כ 20% מהשטח בידינו. כלומר, למרות שסביר שנמשיך להיהרג ולהרוג, שכן צעדים חד צדדיים בהגדרתם לא יביאו הסכם, אולמרט ושרון מעדיפים את הנסיגה החד צדדית על ניסיון להגיע להסכם. מדוע?

התשובה חמקמקה ואינה מופיעה בראש תוצות אך ההסבר שנותנים אלה ששינו את דעתם, וזה כמובן מותר, מדהים. הם חוששים מתוכניות מדיניות שהחלו לרתף בחלל הציבורי בשנה האחרונה. הם חוששים מפתיחתו של מו"מ לא מכיוון שיכשל אלא דווקא מכיוון שיתכן, לאסונם, שהפעם הוא יסתיים בהסכם. וההסכם האפשרי היחיד ברור להפליא: לצאת מהשטחים בהסכם. כן, ההסכם יכלול גם את חלוקת הריבונות בירושלים והפיכתה לבירת שתי המדינות. כן, ההסכם יכלול גם פתרון מוסכם לבעיית הפליטים במתכונת דומה לג'נבה, כזה שאינו כולל זכות שיבה לישראל אך הסכמה לקליטת מספר סמלי.

החשש שעלה בממשלה הוא כי יהיה רוב להסכם כזה. והדרך שמצאו מתנגדיו היא להעמיד מולו חלופה שבמהותה היא מראית עין של תנועה מדינית. "מי שירצה הכול, לא ישאר עם כלום" הסביר שרון לחברי הליכוד. לכן תפקידה האמיתי של היוזמה החד צדדית לטרפד הסדר. להחליש את תומכיו בצד השני ולקוות כי בקווים החדשים תושג ההכרעה שלא הושגה בקווים הישנים. זהו ההימור של ממשלת שרון שמחפשת בסך הכל קיום נוחים יותר להמשך העימות. ולכן יש הסלמה ולכן אפשר

לומר שנמשיך כנראה להרוג ולהיהרג גם אם תיושם תוכנית ההתנתקות וזאת למען המשך השליטה במעטפת השטחים, בירושלים ובעצם בעם אחר.